

Тохсунны 18 күнэ 1977 с
УЙГУ-БЫЙАН ТӨРҮТЭ ТУОХХАНЫЙ?
«Амма» совхоз ыашы

«Амма» совхоз ыаннныксыта Социалистической Улэ Геройа П. И. Яковлев улэтиттэн

П. И. Яковлев ыяннысыттаабыт сыйларыгар чакчы кибизиннээж сициниини онордо. Ол сициниитин сүрүн терүтүнэн тус бэйзтин сирабаах мындыш улэт уонна Улэни научнай терүннэ олобуран тэрийнитэ буолла. Петр Ионович бастыңг опыты, наука сициниилэрин, учченайдар уонна специалистар субэлээжиннээрин кизганик туһанар, сатаб-олохтуур.

Герой-маниак (ы) или маниакальная форма болезни.

Бастакытынан, кини ынаабы уон-
ий устата тохтоло сүх ылан барал,
жайсан даңаны иккى ый сынныштылах-
з шаада дилер. Голларылдыбыт кал-
штар ынаахтарын кичейэн анатар,
оразе салтынназ хөтөнгө төн-
дилларынан хотон туу түгар, сыр-
ымк оттуутар тутар, шинемек ауши-
шыбар таҳембытын кепча таңырда-
шарбатар, сининдерин кичет-
хтик масажтыр. Ынау сынныш-
тар кашшгар үчүтэй хааччыстыбалдах
ту, сибиәнб, чинкингас жипи аны-
тыгы үлпыхтаал уонна сыйлаве уупу-
кунттай уудуохтаах динэ штар.

Инкининэн, Петр Конович орсылдах улшин түмүгээр манийн сандаа гэдэгтийн балшатир наадалаах хинийн базарар ынах төрүүн иннин толору ныйдэг синьзээбээт, синьзээнийн төрөбүтүүн ижнээ эмис салбана, базар. Били болон төрөбүтүүн ынахы уюнч хонук устата ёйн синьзээтийн наадалаацын баар. Ити хамгийн устагчар ынах синьзээ кичалдаахын нассалстанаар, ын айлытын сынчилж тунан сууринлар, талгэх отушнытыллар, бүнгээ 5-6-та шаардлыг нурдуу үзэлзэтэххэ, ынах синьзээ форту буулбат, хата ордук гайдар чөнжитих үүгүү биэрните сэдии снахтанар. Санаа төрөобүт ынаххын чүүгэй хаачыстыбалаах күох отуяга огтоогуллубут утасры биэрнигүүн зийн сыййа жөн ийнэр. Этийлийн бэлжилэри олоххо кийлдердэххэ, төрөбүтүүн ынах синьзээнийн осогтуулбар, синьзээ күүсека гайдар.

Петр Ионович этар: Хомойоуз
дин, угус маннышкеситтар бу ула-
шы суолталах дылалада сузгы-
шарбеттар, кие ынахтары аның
шапшаттар, үздиннаттар, салтты-
шыншылкни касииндерди кабиба-
лар.

Үсүүнэн, ыянныңысyt тереору турар ынахтары тымныйыттан халыктың. Кийи суобуна тороатбүгүн, сүрөй алған, ынах синъя буортук аздуун сеп, ынах хара уутун кызын цепеккә хаалар динэ этэр. Торуруу ынта мамматах ынах уона-я синшішәр таңыраар, онгоц ыл-таан үттэ тардар. Кыра да үүт тар-шыта ханаийстыбайа үлахан иш-шөт динр таб. Якоңыз. Хлабур-күнө 15-тнн килограмм үүтү бишр-сиздьар ынах төрөбүтүн кийи са-шап көрүлдүмүнүн биштин килограмм үүтү түйөрдэгине уон ыйга балта-раа тошна бередүккүйн сүттер. Бу үлахан сүтүк. Онон хас бинирди-шабы төртүүтэ хайсаа да болбом-тадоохтук сымынанынхха, зоотех-никийч уонна ветеринарийч көрд-булары утальшашка олоохтуохх-

Төрдүйнэн, ынах биэрээр үүтүү
эйлдэг усулуобуйатын дъайытын
улаханын аччатаарын Петр Ионович
куруутун бэлистиир. Кэе ынах сал-
май элбах үүтүү биэрните тараобутуу
шамаа магнайтын мыйгар булаач-
чи. Ити камнизи бородуккүйян
туяарбат туңугар, кэе ынабы сал-
мы үчүгайдик көрүөххэ-харийнаах

Того-хана аныткааха, Учагылааха
Золота спицами Массаалтындаа наада
Дизир герой-ызынынды. Атынын
Эттакха, кини ыназы разбийдааны
Туункап эзар. Ити курдаак Учагылаа
Буюлан Петр Пономарев атырдаа ыйга-
некине аягарылар дилер, хайлан герое-
булуттап тутулуга суюл, шахматы же-
бак Учагылаа.

Раздойданының маңаң таңдаңызын
білділім тұхары тарийхшілер П. Н. Янович Сорок манынды-
сыйтар ынаң төрөмбүттүн көзің ылғы-
май үстата раздойданлахтаах дінш-
етпиләрин Петр Ионович сымбакша-
асвар. Раздой табан тәрійар буол-
лахxa, хәлебур, күнгі 20-лік киле-
граммұ үтүү білдір ынаң сэтте агар
1-інші 4500 килограмм үтүү хөлжутұз
білдірін сан дағы түмкүттүр бастың
бенниңкесіт. Бу жерде научнай суб-
зидициниорға төдору сан түбізбіз.

Бэсүйнэн, сорох ыяннынсыттар ынабы төрөвбүт эрэ нэмигэр сылаас уунаан дэлзачи уулатар буоллахтынаа, Петр Ионович итни сыйнан аабар. Кинь ынхаахтын тайныши байра сылаас уунаан дэлзачи хадааллырын. Кинь эхиршэн, ынээс төнүүдээс төгөх-хана авалытын шийн сылаас уунаан дэлзачи бээрбэхжин, элбэх үүтүү ынчмын ынналыбат. Бүгдийн эмзэ гантоох. Билээрин бурдук мяммытынан үүт 87,5 бирзыншиши үү буолар. Итни тайнаан ынхах үутаа ҳаан зргийнити күүхүрдэр. Олон тайнах гишүүн тымырдэрийн устув тийн элбэх хаан суурүүстэй аабар да сончонен үүт үсээхийн күүхүрдэр. Төгрөг дэхтэхүү, үүт хаантай сүнтрээгээр.

Алтынан, Петр Ионович ынаңбыныңын анатыныга улахан болбом-
тотун уурап. Кини күп дайы байланыс
алымынан от көнчыгарбетүү шго-
рор. Од эбтер 1 тонка чечин үйнек-
ка оту, бурдук отүп, хотуулу үе, д. а.
чишат сизэр, од изасса үрдүсөр 1
килограмм туубы, 80-90-кыралы-
тиналаах 1,5 центнер үүнү кутары-
14-15 килограмм уотурбаны бул-
куйар. Ону барытын тыны таҳсыба-
гына ыңга хашахтаан көбийөр үенин-
тегүрүк суукка устасынтар туруорар

Итиин таңынан кини күн айын
1 буочука убадас көнинъорбенү «бэ-
лемниир. Састааба: бурдук атара, о-
голата, былах ىзоқиста, бинир буочу-
када 200 грамм туус, ол бергите-
тиин узга эбтэр саптараатардимми-
шүүки билалнаар. Убадааны кырат-
сукка алара эбтэр бинир сүүккә
туроран айыттар. Таб. Икөвьеү үгүе-
тар халың курдук хайыу көнинъорбо-
ну онгорон шаххада синталларни сым-
нанан лабар, ишишиник айылтыктар-
шаххада үйт кипрбазу, шаххада динир.

Ити айылсыстары тас оттүнен күнайы 6 буюкуча убадас утах белгем иониллер. Утах саастааба: итии уу бинир буюкука ба 200 грамм түүс, 3 килограмм уотурбай уонна 1 гило грамм мутукчи мәзекет. Мутукчи чөкөнгө айылды проценчын түргөнчөлөр.

Бүл аныкчылықтың салынғанда
ураты көмінгі ынахтарыңғар манизы
иформалдан биәрәп: сипаттап сар-

смарда уюшынан биңрәдә биңрәдә анаттамаға ынады 20 килограмм көпнөйрөнүү энди киңиң үчина сары сыйарда биңрәдә анаттама 10-күн килограмм, алтын утавы 10-күн килограмм. Сайынтын оттүгүр этилдиң өйткөн анынкытардан утады ор болтушынан, оңтуктың күндел биндердиң ынады 100-түү килограмм тийшэйндер. Манызыкет утакхатуус улашын сұлтанағындар, мана үүткін жантап көстө-білес жабып болып.

Коопшырбүү уонна утак жана
алыйзахтарында, көпшүрүү ууну күтгү
из үлдүткөн билем

Башының жөн анылтығының тарығар мән дайы, оттоң торабы ынажын күнеге тәстен шарабын сұздау, оттоң үзділірдарға паки тогузып отындар.

Оту кыбын хал да тогул кыра
кыратык шуормалаан биарор. Ит
бүрдүк бирадааххэ, ынахтара хотуул
злабаттар. Ынахтарын күнгүй ики
тогул эрэ аватар ыланыжасыттар
Петр Ионович спир, оту хотуулла
таддар динр.

Сэттінинз, бастың ылдыннысын
бородуусуынаны ылдынга айлы
биздә бынаарар орууллаадын чорбо
тен балынтирир. Бу боштуруоска кип
үүс санаалардах. Холобур, сиң
зәстинирга уюна сенаж өгөрөрг
энаан будуту албахтик шанан үүн
көрбүт киши, түршесү мөттәр ханны
дири. Ити аймактар күбүн жетчи
рәж баранынта туналыхтар эта.
Отделенчеги гар сиңзастайни бы
даана төлөрүлдүбатын улахан итэ
же быйыметинан заафар. Олуухумат
емматтарынан күлтүршай жичирэ
териллерэ бүоллар олус туналда
буалуох эта динр.

Мечтіретін тұқымы болупураңы
тар энің пайдалындырылған салынан
наар. Енни этилінен мечтіретін
учаастакттара хәбап дағыны бирп дах
ең буюлбаттар. Бостууктар ыншата
рын хәбап жайдад мечтіретілдерінде
бу барын үзүттепең.

Герой-ылланыңсыз чинчайбейтінін, сағажай жәбөх сұмалдах үттү бұл анықту ман Зирар, из кезиндеңнан сиздескен. Оттоң саресъардағы ман үттү зәбілдинән албас да, наңда уба ғас буолдачы. Кипи шарының, сүрек айнаның ынах үттүн саата 5-6 балырыншынан таң 3,7—3,8 балырыншынан да дәрі халбанттың. Дәз итебін кипи ынахтарын шамига баләк кеен туүнгіту оттүгер үттү ниллардың анылыштах сирға мечтиттерәр. Ол төң сүрек атын көмірдегер үттү саата зәбілдинин ұлаачылар аның саресъардах сирлердеге анатар.

Маны тага албэх салалдаа үүтэв
бнэрэрийн бийцүүлтиши, күнүүсүү
шамга нальяа узасан гуватана уу-
рап. Бынхан гувинчийн чөмийн масах-
тын, хайваан дарвани шилжийн замыр-
Атын ханхайстыбалэр шалынгык
сүттара сарсындардатын нийтийн би-
ран күнүүсүү юниса газарзогтуулж шам-
парын түрүүнэн-зийннен узалийн э-
рэг спирэг.

Аксынынан, нассантазды иң жаңа улахан сүптө барылыш. Күншілдік салынын туорт оттуустен аллара дізекі сымбадастык имәрманды массантазтыр. Иті көнніттан блондинко олорен, шар биңдератын баланың бирадай, шаңдағанда наңа сымбадастык үйнөттән аллара имәрмандылыш. «Бул күнде гана түнгілік ынаң болык шебінде

шук шатарх дипр Петр Ионович. Ол
жетре күрдүүк. Халобур, ити көн-
иниң иккизийнин көмүк салбамын
эминдейде күн корен түрдүүлияг
күстэрди, сөнөсөн таласалдар, УУГ та-
налаабыттынан баар.

Бүткіншілктердең көзекшілдіктеріндең басты-
ғы атама үштік шапан бүткүлдік көзек-
шілдіктер. Оның оның імаратында
тұрғындардың күннегер үсінна бы-
лар ер массектілдіктер.

Герой-шаниныңыздан маны сарға бородуккесүй албазиннің алемнан үшін сұнадатын үрдүктүк сыйна-лының. Хойнутын хойнут үттегең миңд буолар сүйенүләри тұнбаастарынан ыла сүйнәрдиңнан және аналаах анатының, порууга түрткөруххана-да діндер. Бу этии аммо соптоох. — Балыккын республика халықтың бағында бара бороскүзу государственде тұтта-рынага анын баласын үчүткөдік то-мейдүттер бүгелдүләр. Отton миңд буолар сүйенүләри сүйнәрдиңнин үккеси көрүү ирада болып көрдіндең көзінен шынайт-тәсеб. Герой ошында бу итадәни тура-тынага улахан сүедаталаах. Кыраң әрдәлдүріптеген кини байтә бизбейдә-бын, байтә үзіншін, миңд ашортса-бут сорох баштың сүйенүләре олус үрдүк бородуккесүйниниң бізәр жа-ныңындыктың бағындауындар.

Бастың үздігінен шығарылған бір кристалданға икесінен да-
нилған шығарылған кристалданға икесінен да-
нилған шығарылған кристалданға икесінен да-
нилған шығарылған кристалданға икесінен да-

Бүтәннинэ, режим баллпуроңа, «Сүөнүттөн зәбәх үүту ылдызы бир розеризтимин үз деңгизмин уонна дыссыпалинистан тутууу булар» дамир кини. Бийиги санаасылтыгар, бу баллпуроң зәбәх баландырыга наадыбыат. Гаф, Яңылан байыт, чакчы сөрөлдүктүүгү үзүннүр халбагынабат розимиззөн уонна туту оторбутун, чөн туту мөбияттан бирдик шаңынан арасын үчүйттүүр дисенкүнүкөх. Енни этар: «Мазаха күрүстүн үчүн-айдик сыйынчылдахха изада. Кызы-Лыар, ханыматемир-айылчылар саламаат, миңаң эңерс сыйынчы сабулуур». Суюк балыныштын-майгытын хайдын курдуб дарынчын билэн-корой үзүншириг, олиукка атыттарын үйүйарын аңдарас бу блетах балын-тәнин дафана талору кордорор.

ХХХ

ОРОЙУОН СҮССҮҮНГҮҮТЭРЭ! РЕСПУБЛИКА БИЛЛИИЛЗЭХ ҮАЛАННЫЙ СЫТЫН ҮЛЭТТИН ОПЫТЫН СИЙЛИИ ҮӨРЭТИНГ, САТАБЫЛЛААХТЫК ТҮТТҮҮ!

